

Justitiedepartementet

Polisenheten

Rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 6–7 juni 2019

Dagordningspunkt 11

Rubrik (*på svenska*): Datalagring – antagande

Avsikten med behandlingen i rådet

Antagande av rådsslutsatser om datalagring för brottsbekämpande ändamål

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument inför behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: 7833/3/19

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Den 24 mars 2017, 2 juni 2017, 1 december 2017 och 30 november 2018 lämnades information om de pågående diskussionerna på EU-nivå efter Tele2-domen.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Den 23 mars 2017, 1 juni 2017, 30 november 2017 och 29 november 2018 lämnades information om den pågående diskussionen på EU-nivå efter Tele2-domen. Den 30 januari 2018 lämnades vid ett särskilt informationstillfälle information om både det utredningsarbete som gjorts i Sverige och de pågående diskussionerna på EU-nivå.

Bakgrund

EU-domstolen ogiltigförklarade i april 2014 det s.k. datalagringsdirektivet från 2006 i den s.k. Digital Rights-domen (C293/12 och C-594/12). Det ogiltigförklarade direktivet genomfördes i svensk rätt genom ändringar i framför allt lagen om elektronisk kommunikation (LEK). Enligt LEK är operatörerna skyldiga att lagra vissa uppgifter för att de ska kunna användas vid brottsbekämpning.

Skyldigheten att lagra data enligt de svenska bestämmelserna ifrågasattes efter EU-domstolens dom av Tele2. Post och Telestyrelsen beslutade därför att förelägga Tele2 att återuppta datalagringen, vilket Tele2 överklagade. Kammarrätten i Stockholm begärde då ett förhandsavgörande från EU-domstolen. EU-domstolens dom meddelades den 21 december 2016 (Tele2-domen). EU-domstolens slutsats var bl.a. att en generell och odifferentierad lagring av samtliga trafikuppgifter och lokaliseringssuppgifter avseende samtliga abonnenter och registrerade användare och samtliga elektroniska kommunikationsmedel inte är förenlig med EU-rätten.

Kammarrätten avgjorde det svenska målet om datalagring i mars 2017 och konstaterade att det med hänsyn till EU-domstolens dom klarlagts att de svenska reglerna om datalagring för brottsbekämpande syften står i strid med unionsrätten.

Regeringen beslutade den 28 mars 2019 en proposition till riksdagen med förslag till nya regler om datalagring för brottsbekämpande ändamål. Förslagen innebär en nödvändig begränsning av lagringsskyldigheten för att göra de svenska reglerna förenliga med EU-rätten. Förslagen innebär att lagringsreglerna differentieras och innebär bl.a. att lokaliseringssuppgifter, till exempel var en mobiltelefon har befunnit sig vid tiden för ett samtal, ska lagras i två månader och att abonnemangssuppgifter vid internetåtkomst ska lagras i tio månader. Övriga uppgifter, till exempel vem som har pratat med vem i telefon, föreslås lagras i sex månader. Huvuddelen av förslagen föreslås träda i kraft den 1 oktober 2019.

Tele2-domen gäller i hela EU och diskussioner har därför förts om hur domen bör uppfattas och hur en lagring av data skulle kunna utformas inom ramen för domen. Vid RIF-rådet i december 2017 hölls en politisk diskussion som gav vägledning inför det fortsatta arbetet. Vid RIF-rådet den 6–7 december 2018 lämnade ordförandeskapet en lägesrapport om hur diskussionerna rörande lagring av data för brottsbekämpande ändamål har fortskridit. Vid RIF-rådet den 6–7 juni 2019 följs detta upp med rådsslutsatser.

Rättslig grund och beslutsförfarande

-

Svensk ståndpunkt

Sverige kan ställa sig bakom rådsslutsatserna.

Europaparlamentets inställning

-

Förslaget

I utkastet till rådsslutsatser sägs bl.a. att brottsbekämpning samt allmän ordning och säkerhet är ett allmänintresse och en förutsättning för att säkerställa grundläggande rättigheter. Det är därför lämpligt att lägga fast proportionerliga, nödvändiga och transparenta lagringskyldigheter för telekomoperatörerna.

Det sägs bl.a. också att en sådan lagringskyldighet måste åtföljas av tillräckliga rättssäkerhetsgarantier och skydd för personuppgifter.

Vidare föreslås rådet konstatera att datalagring är ett centralt verktyg för att effektivt utreda brott och att användningen av det ska ske i överensstämmelse med grundläggande rättigheter. Slutsatserna innebär också att kommissionen bjuds in att genomföra en heltäckande studie om förutsättningarna för en framtida EU-rättsakt på området.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

-

Ekonomiska konsekvenser

-

Övrigt

-